Dwars op donderdag

‘Sport is sport’: ook een politieke stellingname

‘Kosovo is Serbia’, luidde de tekst op het T-shirt van een Amerikaans-Servische zwemmer, vorige week bij de EK zwemmen in Eindhoven.

De politieke stellingname kwam de zwemmer duur te staan. Hij werd prompt geschorst door de internationale zwembond, wegens ongeoorloofde vermenging van sport en politiek.

Mogelijk zou Milorad Cavic ook zijn geschorst als zijn stellingname niet zou indruisen tegen het heersende westerse gedachtengoed – Kosovo is onlangs door veel regeringen erkend als zelfstandige natie. Maar juist de controversiële opvatting van de zwemmer illustreert hoe heikel een politieke opvatting kan zijn in de mondiale arena van de sport.

T-shirt Cavic Foto AP

Na zijn uitsluiting in Eindhoven werd Cavic in Servië hartstochtelijk onthaald. De nationalistische premier Kostunica noemde hem ‘een held’.

Zal Cavic navolging krijgen? Voor vaderlandslievende Chinese atleten is een T-shirt met ‘Tibet is China’ wellicht een optie, al zal de westerse wereld er schande van spreken. Voor anti-Amerikaanse moslims ‘Free Irak’. En een Nederlandse topsporter zou ongetwijfeld voor ophef zorgen met ‘Wilders for president’, al is het lang niet zeker dat hij daarvoor geschorst zouden.

Het is nauwelijks verwonderlijk dat sporters een moment van sportieve glorie aangrijpen voor een boodschap.

Succesvolle sporters zijn het gewend als uithangbord te fungeren. Ze dragen zonder uitzondering de naam van sponsors op hun kleding. En dan zijn er nog de fabrikanten van zonnebrillen, schoenen, mutsen, ondergoed, hartslagmeters en waarmee ze te koop lopen, soms in ruil voor forse vergoedingen.

Ook buiten de sport zetten steeds meer sporters hun bekendheid in. Ze verbinden zich aan goede doelen, of beginnen een eigen stichting. Hun naamsbekendheid wordt gebruikt bij fondsenwerving voor de bestrijding van ziekten, van armoede, van sociale ongelijkheid, van racisme en tal van andere misstanden.

Impliciet schuilt in veel van die ideële hulp een politieke stellingname. De stap naar een expliciete boodschap is niet groot, ook al omdat veel media belang hechten aan de mening van sporters.

De sport fungeert steeds meer als een vehikel, een middel waarmee materiële en immateriële zaken aan de man worden gebracht. T-shirts of ideeën, of allebei tegelijk: de moderne topsporter draait er zijn hand niet voor om.

Het staat de topsporter uiteraard vrij zijn faam in dienst te stellen van een ideaal. Zolang hij de heersende moraal van zijn land of cultuur volgt, zal hij vermoedelijk vooral lof oogsten. Mogelijk levert hij zelfs een bijdrage aan het verbeteren van de wereld.

Maar met de essentie van zijn vak heeft het weinig te maken. Sport is in eerste instantie een krachtmeting tussen mensen die de grenzen van de fysieke en geestelijke mogelijkheden verkennen, ongeacht hun cultuur of politieke overtuiging. Daarin schuilt de schoonheid.

‘Sport is sport’, zou de tekst op een T-shirt van een olympisch kampioen kunnen luiden. Een stellingname, een politieke stellingname haast. Zonder het gevaar van schorsing.

Mark van Driel

Kroppach: zege op Heerlen geldig

AMSTERDAM De tafeltennissoap rond de Champions League-finale tussen FSV Kroppach en het Heerlense MF Services/Fürst heeft woensdag een nieuwe wending genomen. De tafeltennissters van Kroppach maakten bekend in protest te gaan tegen het ongeldig verklaren van de eerste wedstrijd in die finale, die de Duitsers met 3-1 wonnen.

Vorige week stelde de Europese bond ETTU, na een beroep van Heerlen, dat de uitslag ongeldig was omdat er geen neutrale scheidsrechters aanwezig waren. Aanvankelijk verwierp de competitieleider van de ETTU het protest van Heerlen.

Kroppach beroept zich op het feit dat er tijdens de wedstrijd op 7 maart een ETTU-official aanwezig was, die de ontmoeting door liet gaan met Duitse scheidsrechters.

Het eerste duel zou op 4 april in Kroppach worden herhaald. De return staat voor 11 april op het programma. In een eerder persbericht verklaarde Heerlen een nieuw protest van Kroppach zinloos te achten. ‘We snappen hun frustraties, want de cup was bijna binnen voor Kroppach’, aldus teammanager René Daniëls. ‘Maar je kunt niet in beroep gaan als de ETTU zojuist ons beroep heeft toegewezen.’

Eamon Sullivan op weg naar een toptijd op de 100 vrij. Foto AFP

Sullivan benadert record Bernard

SYDNEY Eamon Sullivan heeft het wereldrecord op de 100 meter vrije slag op een haar na gemist. De 22-jarige Australiër zwom bij de olympische kwalificatiewedstrijden in Sydney 47,52. Hij bleef daarmee slechts 0,02 seconde boven de nieuwe toptijd die de Fransman Alain Bernard afgelopen weekeinde bij de EK in Eindhoven realiseerde.

Sullivan, die in de halve finales al 47,55 had gezwommen, toonde zich na zijn race teleurgesteld. ‘De afgelopen 24 uur had ik één doel: dat record verbeteren. Dan is het een tegenvaller als het net niet lukt’, aldus de Australiër die op de eerste 50 meter 0,06 seconde langzamer was dan de Fransman, maar in het tweede deel 0,04 sneller.

Sullivan, die vorige week zijn wereldrecord op de 50 meter aan Bernard kwijtraakte, staat op de 100 meter vrij tweede en derde op de wereldranglijst aller tijden. Pieter van den Hoogenband is met zijn 47,84 (Sydney, 2000) nu vierde. **Reuters**

ASO wil ook participeren in Vuelta

MADRID Amaury Sport Organisation (ASO), het bedrijf dat de Ronde van Frankrijk organiseert, overweegt een minderheidsaandeel te nemen in Unipublic, die de Ronde van Spanje beheert.

Er wordt al enige tijd gespeculeerd over een eventuele participatie in de Vuelta, maar nu komt ASO-voorzitter Patrice Clerc er voor het eerst ook openlijk voor uit. ‘De kans bestaat dat we een minderheidsaandeel van 1 tot 49 procent nemen in het kapitaal van Unipublic’, zei Clerc woensdag op een persconferentie in Madrid.

‘We denken na over de mogelijke manieren om samen te werken. Het is een optie, maar er is nog geen beslissing genomen.’ **Belga**

Doping in de paardensport

Alles om tweede Athene te voorkomen

Achtergrond

- Recordaantal dopingtests bij paarden tijdens Zomerspelen.
- Ruiters weten hoe zorgvuldig ze in Hongkong moeten zijn.

Van onze verslaggever Mark Misérus

AMSTERDAM Een deels besmet verleden en de grote aandacht waarmee het gebruik van verboden middelen tegenwoordig gepaard gaat, hebben ook de paardensportwereld tot actie gedwongen. Ruiters en amazones zullen dit jaar met meer dopingcontroles van hun paarden worden geconfronteerd – op alle niveaus.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de Olympische Spelen, waar de hippische wedstrijden vanwege de mogelijke uitbraak van een besmettelijke dierziekte in Hongkong worden afgewerkt. De paardensport is zich ervan bewust dat ze de in augustus geboden kans moet grijpen om het blazoen op te poetsen. Dat was ernstig geschonden na de vier positieve tests bij de vorige Zomerspelen, in Athene.

Onder meer de paarden van de Ierse springkampioen O’Connor en de Duitser Beerbaum, die met zijn land het teamgoud behaalde, liepen tegen de lamp en wierpen een schaduw over het toernooi waar Anky van Grunsven haar tweede dressuurtitel op rij won.

Of de twee ruiters terecht hun medailles verloren, wordt nog altijd betwist. Het handelen van Beerbaum, die beweerde een onschuldig zalfje te hebben gesmeerd, is hem vergeven door zijn collega’s. Maar de paardensport verloor wel krediet bij het Internationaal Olympisch Comité. ‘Het was een besmet jaar’, oordeelt topsportdirecteur George de Jong van de Nederlandse bond, de KNHS.

Ruim 150 miljoen dollar, 96 miljoen euro, heeft Hongkong vrijgemaakt om het hippische programma in te richten. Een groot deel van het geld wordt besteed aan de dopingcontroles. 50 tot 60 van de 225 deelnemende paarden zullen worden getest. Het is het eerste olympische record.

De Chinese regio heeft een naam hoog te houden op het gebied van dopingcontroles. Terence Wan, het hoofd van het dopinglaboratorium, wees vorige week op het zeer geringe aantal controles dat in het door veel ruiters bevolkte Hongkong tot een positieve test leidt.

Bovendien, zo zei Wan tegen persbureau Reuters, vindt zijn laboratorium stoffen die andere labs niet kunnen traceren. Maar nooit kan worden uitgesloten dat een ruiter de grens overschrijdt – bewust of onbewust. ‘Er zijn er altijd een paar die bereid zijn het voor de anderen te vergallen, om maar op dat podium te kunnen staan’, zegt Laurens van Lieren.

De Zeeuw maakt kans om als derde ruiter de Nederlandse ploeg te completeren. Over wat hijzelf als sportman wel en niet mag gebruiken om zichzelf in conditie te houden, is hij al op de hoogte gebracht door de KNHS.

Volgende maand zal hij, vooruitlopend op zijn olympische kwalificatie, worden bijgepraat over hoe zorgvuldig hij in Hongkong moet omgaan met de verzorging van zijn paard. Ook zijn verzorgers, de grooms, zijn uitgenodigd. De ruiter weet nu al dat hij elk middel dat hij zijn paard geeft, moet voorleggen aan de veterinair van de Nederlandse ploeg.

Van Lieren is een van de dressuurruiters die vanaf vandaag aan de wereldbekerfinale van Indoor Brabant deelnemen. De internationale federatie FEI, die de wedstrijd organiseert, heeft al bekendgemaakt dat de vijf paarden die met hun berijders het hoogst eindigen, zullen worden getest.

Elk land is verplicht de regels van de FEI op te volgen of er een strengere wetgeving op na te houden. De KNHS voerde tot nu toe steekproefsgewijs 300 controles uit op jaarbasis in de wedstrijden die de federatie organiseert – ook breedtesportwedstrijden. Dit jaar stijgt het aantal naar 400 controles.

Feitelijk hanteert geen sport zulke strenge anti-dopingrichtlijnen. De FEI heeft bepaald dat alle middelen die bij een wedstrijd worden gevonden in het bloed of de urine van een paard, als verboden worden aangemerkt.

Het *zero tolerance*-beleid heeft onder de ruiters altijd weerstand opgeroepen, omdat het volgens hen vrijwel onmogelijk wordt gemaakt een paard medicijnen toe te dienen. Bij een wedstrijd kunnen soms na maanden nog stoffen in de urine of in het bloed van het paard worden gevonden.

Door het verzet zijn de regels versoepeld. Maar volgens springruiter Jeroen Dubbeldam is daarvan in de praktijk weinig te merken. Hij wijst erop dat door de betere testmogelijkheden van de dopinglaboratoria, juist steeds meer middelen ongewenst worden bevonden. ‘Het zalfje dat je de ene week mag smeren, is de volgende week ineens illegaal doordat ze een nieuwe stof hebben ontdekt.’

De routinier zegt zich voor ‘het dopingverhaal’ niet te interesseren. ‘Maar ook ik ben voor strenger testen. Dan gaan de foute figuren sneller voor de bijl.’

De paarden worden aan de vooravond van Indoor Brabant in Den Bosch veterinair gekeurd. Foto Marcel van den Bergh / de Volkskrant

Groeihormonen en epo: populaire paardendoping

De wereldpaardensportfederatie FEI hanteert een *zero tolerance*-beleid: álle stoffen die bij een wedstrijd worden gevonden in een paardenlichaam, zijn strafbaar. Onderscheid wordt gemaakt tussen doping (stoffen die niet in een paardenlichaam thuishoren) en medicamenten. Sommige middelen worden toegediend om een paard gezond te houden, maar blijven zo lang in het bloed dat een positieve test het gevolg is.

De populairste dopingmiddelen, volgens veterinair deskundige Annette van Weezel Errens:

■ Antipsychotische middelen, valium, reserpine en andere humane middelen. Werden in het verleden minder vaak gevonden, maar zijn de laatste jaren vooral populair in zeer lage concentraties in zogeheten cocktails. Zwakt het temperament van het paard af, maar het dier behoudt zijn concentratie en is beter te berijden.

■ Epo. ‘Nog steeds hot’, volgens Van Weezel Errens. Door inspuiting van een hormoon dat de aanmaak van rode bloedlichaampjes stimuleert, kan bloed meer zuurstof transporteren. Het paard kan zo langer presteren, maar het bloed wordt wel stroperig. Leidde jaren geleden tot dood van enkele paarden omdat het afweersysteem een allergische reactie opbouwde tegen alle rode bloedlichaampjes.

■ Groeihormonen. Natuurlijk hormoon is (nog) niet te traceren in urine. Gebruikt om groei van botten en spieren te bevorderen bij jonge paarden. Verleidelijk middel, aangezien men paarden op een steeds jongere leeftijd wil laten presteren. Paarden zien er al jong volgroeid uit, maar toedienen van hormonen leidt volgens Van Weezel Errens slechts tot ‘een mooi plaatje’. FEI besloot dan ook dat paarden na hun groei, dus vanaf 8 jaar, pas aan internationale wedstrijden mogen meedoen.

■ Anabole steroïden. Toegediende anabolen zijn na verloop van tijd niet meer te onderscheiden van natuurlijke hormonen. Dopingmonsters lijken negatief. Spiermassa neemt toe, maar het rendement ervan niet. Meeste anabolen zijn kankerverwekkend.

■ Gendoping. Beschouwd als de doping van de toekomst, doordat stoffen niet zijn te traceren. Over mogelijke bijwerkingen is echter nog niets bekend.

De meest gevonden middelen bij controles: pijnstillers (bevorderen herstel), corticosteroïden, bronchodilatoren (bevorderen ademhaling), diuretica (vermindert onder andere kans op bloeden in longen).

‘Financieel belang verleidt ruiters’

Interview
Annette van Weezel Errens

Medische onwetendheid regeert in paardenland, volgens veterinair deskundige.

Van onze verslaggever Mark Misérus

DEN HAAG Het groeiende gebruik van verboden middelen in de hippische wereld is ook het gevolg van de economische vlucht die de paardensport heeft gemaakt, zegt Annette van Weezel Errens.

De veterinair adviseur wijst op de sponsors en de met hoge geldprijzen volgeplande wedstrijdkalender, die het overschrijden van grenzen in de hand kunnen wekken. ‘Het moet harder, hoger, mooier en sneller en de wedstrijden zitten steeds korter op elkaar. Als ruiter word je afgerekend op je beste resultaat. En de sponsor wil het hele jaar zo goed mogelijk in beeld. Dus kun je maar beter aan zo veel mogelijk wedstrijden meedoen. Maar dan moet je paard wel zo snel mogelijk herstellen.’

Het is de kritiek die de afgelopen jaren op het door dopingschandalen geplaagde wielrennen neerdaalde. Ook in de paardensport heeft de overkoepelende wereldfederatie, de FEI, de strijd aangebonden met een aantal invloedrijke, maar illegaal opererende artsen.

Ondanks de zwarte lijst die de FEI wil opstellen, zal het spel van de kat en de muis voortduren, zegt Van Weezel Errens. ‘Zodra de dopinglaboratoria het ene stofje hebben opgespoord, legt de tegenstander zich toe op het andere. Die figuren zijn onaantastbaar, ze zullen de controles altijd voorblijven.

‘Ze weten heel goed welke stoffen ze kunnen gebruiken zodat het paard niet tegen de lamp loopt. Om de drempelwaarden niet te overschrijden, maken ze een cocktail waarin ze een heel klein beetje van elk stof stoppen. Het totaal geeft hetzelfde effect als een grote dosis van één stof.’

Ook in Nederland zijn ‘Ali Chemicali’s, kruidendokters en wichelroedemannetjes’ actief, zegt Van Weezel Errens, hoewel het aantal sterk is teruggelopen. ‘Vroeger waren er meer foute figuren, ook omdat ze veel meer met hun werk konden verdienen. Een kruidenmengsel maskeerde toen nog een hoop verboden stoffen. Nu wordt bijna alles gevonden door de verfijnde laboratoriumtechnieken.’

De grote financiële belangen verleiden ruiters, trainers en eigenaren soms tot het overschrijden van de grens. ‘In de draf- en rensport wordt de totalisator opgelicht. Spring- en dressuurpaarden worden, al dan niet, met medicamenten langer ‘goed’ gehouden om de prijs op te drijven. En dan vindt een bankdirecteur het gek dat het paard dat hij voor zijn dochter kocht, na drie maanden niets meer presteert.’

Van Weezel Errens wijst erop dat alleen al in de Nederlandse hippische sector 2 miljard euro omgaat, waarmee de sporttak slechts het voetbal voor zich moet dulden. Maar de kennis bij ruiters, trainers en artsen over wat mag bij het trainen en verzorgen van een paard is niet meegegroeid, vindt ze.

‘Veel ruiters weten vaak niet dat ze over de grens gaan. Dan smeren ze een crème, omdat ze denken dat het paard dat nodig heeft om te herstellen of omdat de concurrent het ook doet. Maar bij een wedstrijd worden drie weken later stoffen van die crème in het bloed gevonden en test het dier positief. Juist omdat de grens tussen verzorgen en doperen flinterdun is, is die onwetendheid gevaarlijk.’

Het boek dat Van Weezel Errens schreef, zet veelgebruikte medicijnen in de hippische wereld op een rij, inclusief de tijd dat de stoffen in het bloed of de urine blijven. Ze hoopt dat de *Equinesports Veterinary Manual* een vaste plaats krijgt in elke sportpaardenstal.

Kennisvergroting is hard nodig, zegt ze. ‘Niet voor niets wordt het *zero tolerance*-beleid gehanteerd. Voor die nullijn is pijnlijk genoeg gekozen omdat er te weinig bekend is over het effect van medicijnen die bij goede veterinaire begeleiding worden gegeven.’

In de toplaag worden veel paarden vakkundig begeleid. ‘Zij weten waarmee ze bezig zijn en wat goed is voor een paard. Maar de subtop doet vaak maar wat. In het land der blinden is eenoog koning.

‘Het is ook een geldkwestie. Nu wordt een paard dat pijn heeft, drie keer ingespoten bij de dokter, en dat was het. Daarom heb ik een plan gestuurd naar minister Verburg om paarden en ruiters op bredere basis vanuit één kliniek te begeleiden in hun sportcarrière.’

Een baan in de horeca of toch een cricketcarrière

Achtergrond

- Jonkman wil via het Nederlands elftal naar Engeland.
- Talentvolle bowler werkt nu nog op strand Scheveningen.

Van onze verslaggever Bart van der Laak

DEN HAAG Maurits Jonkman (22) behoort tot een kleine groep Nederlandse cricketbeloftes. ‘Een gouden generatie’, aldus bondsdirecteur Maarten Westermann. Maar Jonkman ziet meer kansen in een carrière in de horeca, dan in de cricketsport.

Met dat probleem kampt het Nederlandse cricket al enige tijd. Het nationale elftal, dat vandaag op de Intercontinental Cup tegen Namibië speelt, doet vaak niet onder voor de grote cricketnaties, maar gebrek aan professionaliteit zit vooruitgang in de weg.

‘Het is nog even passen en meten met het restaurant waar ik werk. In de zomer is het hoogseizoen in Scheveningen dus ik weet niet of ik dan kan spelen voor het Nederlands team’, zegt Jonkman in het houten clubhuis van cricketvereniging HCC. De talentvolle bowler van het Nederlands elftal had zichzelf al eens voor de keuze geplaatst: een maatschappelijke carrière of verder in de sport.

Maar voor cricketen op professioneel niveau is er in Europa maar één mogelijkheid en dat is de Engelse competitie. Vanwege de kleine kans op een profcontract besloot Jonkman te kiezen voor een opleidingstraject in de horeca. Tot hij in december met twee andere Nederlandse talenten door de Europese cricketbond werd uitgenodigd voor een stage in India.

Jonkman: ‘Ik hink op twee gedachten. Ik had gekozen voor de horeca, maar na tien dagen India ben ik daar van afgestapt. Vooral omdat ik nu ook de professionele kant van het cricket heb gezien.’

Samen met de jeugdinternationals Bob Entrop (18) en Timothy Gruijters (16) laafde Jonkman zich aan de aandacht en professionaliteit van het cricketgekke India. Jonkman: ‘Het was sowieso een topervaring om eens in stadions van die grootte te spelen. Dat heb je hier in Europa niet.’

De Nederlandse talenten en twaalf andere Europese beloften werden onder handen genomen door vier topcoaches. ‘Volgens hen zou ik na twee jaar hard en gericht trainen het niveau van het Engelse county cricket aan moeten kunnen. Ik was blij om dat te horen.

‘De coaches stonden toch al versteld van ons niveau. Zij hadden gedacht dat de jongens uit Ierland en Schotland met kop en schouders boven de rest zouden uitsteken, maar wij Nederlanders deden niet voor ze onder.’

Maarten Westermann, directeur van de Nederlandse cricketbond (KNCB), had de progressie van de Nederlandse talenten al eerder opgemerkt. ‘Ik noem geen namen maar er zijn zeker jongens die genoeg talent hebben om het in het cricket te maken.

‘Het is alleen een te grote stap voor potentiële toppers om te zeggen: ik wil voor het cricket best mijn studie voor uitstellen.’

Een carrière in het Nederlandse clubcricket biedt vaak niet voldoende uitdaging voor de talenten. ‘Nederland behoort tot de topdrie van de B-landen, al zullen we nooit de A-status krijgen. Daar hebben we in Nederland de cultuur niet voor om dat te bereiken. Maar als je vraagt: kunnen we op een World Cup de laatste acht bereiken? Dan moet dat zeker mogelijk zijn. Mits we kunnen investeren in kwaliteit.’

Juist daar is geld voor nodig en dat is er niet bij de bond. Een probleem dat ook bij de internationale cricketbond ICC wordt onderkend. Om het niveauverschil tussen de tien A-landen en de B-groep te verkleinen werd een tiental jaren geleden een stimuleringsprogramma opgezet: het High Performance Program.

De KNCB krijgt jaarlijks uit dat fonds enkele tienduizenden euro’s om bijvoorbeeld de reizen van het Nederlands elftal te financieren. Maar genoeg is het niet.

Westermann: ‘Om echt een systeem met semiprofs op te kunnen zetten, moeten we bijvoorbeeld ook de inkomstenderving van de internationals kunnen opvangen. Vorig jaar speelde het nationale team honderd dagen cricket. Daar kun je geen fruitkraam of studie naast hebben.’

Toch is er volgens Westermann al flink wat veranderd sinds de ICC de verschillen met de toplanden probeert te verkleinen. ‘De meest tastbare resultaten daarvan zijn de deelnames aan de World Cups van 2003 en 2007.’

Jonkman wil vandaag in Namibië vooral ongedwongen cricketen. ‘Een Engelse trainer zei in India: we weten wat je kan en als jij goed blijft presteren moet je maar afwachten wat er gebeurt. In Engeland volgen ze echt wel wat wij in Namibië doen.’

Intercontinental Cup

Het Nederlandse cricketteam speelt vanaf vandaag tot en met zondag in en tegen Namibië. De wedstrijd maakt deel uit van de Intercontinental Cup, een tweejarig toernooi voor de beste acht B-landen in het cricket. Het evenement wordt gespeeld in een halve competitie, gevolgd door een finale tussen de nummers één en twee. Eerder werd gewonnen van Canada en Bermuda en verloren van Schotland. Nederland staat daardoor vierde op de ranglijst.